

Putnī dabā

2014/4 (68)

Putnošana Ķengaragā

Putnu ralliji Igaunijā un Lietuvā

Izgatavo putnu barotavu

Ziema – putnu barošanas laiks

DAIGA
BRAKMANE

Klasika: barotava no piena paciņas

Barotavai no piena paciņas var izgriezt 1–4 lodziņus. Jāpievērš uzmanība, lai lodziņus neizgrieztu pārāk zemu, jo tad putni barību viegli izbīdinās laukā. Barotavu var pasargāt no piesnigšanas, ja lodziņus neizgriež pilnībā un atstāj augšējo malu piestiprinātu. Ja paciņa ir ar atlokāmo stūrīti, to aizlīmē un caur savienojuma vietu izver auklu vai drāti, aiz kā barotavu iekārt.

Tādā barotavā var likt visdažādāko barību. Piemēram, līdz lodziņu apakšējai malai ieliet siltu tauku un sēkliņu maisījumu un atstāt sacietēt, tad izlikt putniem. Tāpat te var iebērt dažādas sēklas un riekstus, žāvētus augļus vai graudus.

- + Piena paciņas tiek gatavotas no laminēta papīra, kas padara tās izturīgas arī pret nelabvēlīgiem laika apstākļiem.
- + Paciņas augšējā daļa un nepilnīgi izgriezti lodziņi kalpo kā jumtiņi, un barība neapsnieg.
- + Barotava piemērota visdažādākajai barībai.

- Paciņa ir viegla – to nepieciešams nostiprināt tā, lai vējš to neizpūš un nešūpo, citādi var pazaudēt daudz barības.
- Šāda barotava ir maza un tā bieži jāpapildina. Izmēru dēļ to vienlaikus var apmeklēt tikai neliels skaits putnu.

! Dārzā var izvietot vairākas šādas barotavas – tad vienlaikus varēs baroties lielāks skaits putnu un vairāk barības būs pieejams. Līdzīgi iespējams sagatavot barotavas arī no dažāda lieluma PET pudelēm u.tml. materiāliem.

Foto: D. Brakmane

Klāt ziema. Tas ir aukstākais un grūtākais laiks, kad varam mūsu lidojošajiem draugiem palīdzēt, pabarojot tos ar dažādiem putnu našķiem: sēkliņām, taukiem, speķi, graudiem, žāvētiem augļiem un riekstiem. Lai cienastu sakārtotu, vislabāk noder putniem piemērota barotava. Iespējams iegādāties īpaši gatavotas barotavas, piemēram, veikalā Motacilla.lv tās maksā līdz 5 eiro. Taču labu un izturīgu barotavu, turklāt ātri, iespējams sagatavot paša spēkiem mājās. Te apkopoti daži vienkārši padomi, kā izveidot glītas un lētas barotavas no mājās viegli pieejamiem, taču bieži vien nevajadzīgiem priekšmetiem: piena pakām, PET pudelēm un tikliņiem.

Automātiski: barotava no pudeles

Arī automātisko barotavu var pagatavot no mājās pieejamiem piederumiem. Vajadzīga PET pudele, marķieris, nazis, ilens, pāris kociņu un aukla.

Pudeles korķi ar ilenu (urbi vai lodāmuru) izveido caurumu, kurā iever nelielu auklas gabalu. Abus auklas galus ievēl korča iekšpusē un sasien resnā un stingrā mezglā – aiz tā barotavu būs iespējams kaut kur iekārt. Pudelē izveido dažus caurumus tā, lai tai cauri varētu iestiprināt kociņus, uz kuriem putniem uzsēsties. Nedaudz uz sāniem un virs un zem kociņiem izveido izgriezumus tā, lai veidotos vienādmalu trīsstūris, kura divas augšējās malas tiek iegrieztas, bet apakšējā tiek nedaudz nolocīta uz āru. Šādā veidā putni tiks pie barības un tā neizbirs ārā (kas notiktu, ja caurumus izgrieztu pilnībā). Pēc tam pudeli piepilda ar dažādām sēkliņām. Lai tā skaistāk izskatītos

dārzā, ieteicams noņemt pudelei etiķetes un to mazliet apzīmēt.

Šādā barotavā vislabāk bērt dažādu sausu un sīku barību: linsēklas u.c. sēkliņas, prosu, miežu putraimus, grūbas, auzu pārslas un graudus. Svarīgi, lai barība neaizsprostotu caurumus, citādi putni nemaz nevarēs tikt pie tās. Var bērt arī saulespuķu sēklas, bet tad atveres jāveido lielākas.

- + Pudelē iepildītā barība samazinās pakāpeniski, tāpēc to var nepapildināt ilgāku laiku.
- + Pilna barotava ir diezgan smaga, tāpēc tikai stiprs vējš to spēs kustināt.
- Daļa barības tomēr nobirst uz zemes.
- Pustukšu barotavu vējš viegli iešūpo.

! Ja barotavu krāso, ieteicams pudeli pilnībā nenoklāt, citādi nevarēs redzēt, cik barības atlicis.

Ātri pagatavojama: no tīkliņa

Šādas barotavas pagatavošanai nepieciešams pat mazāk par piecām minūtēm.

Viss, kas šādas “ēdnīcas” pagatavošanai nepieciešams, ir tīkliņš (tādos bieži vien nopērkami kartupeļi vai sīpoli u.c. dārzeņi vai augļi). Var noderēt neliels auklas vai drāts gabals, ar ko to piestiprināt. Vienu tīkliņa galu aizsien, saber iekšā zemesriekstus un uzsien mezglu otrā galā. Barotava vislabāk uzpildāma tieši ar riekstiem – tie ir tik lieli, ka neizbirst cauri tīkliņa acīm.

- + Barotavu vienlaikus var apmeklēt vairāki putni no visām pusēm.
- + Tajā neuzkrājas sniegs – tas izbirst cauri tīklam vai nobirst, tikko putni sāk gar to rosīties.
- + Riekstu pietiek ilgākam laikam, un barotava nav jāuzpilda katru dienu.

– Jo barotava tukšāka, jo mazāk putnu to var apmeklēt.

! Ari šādas barotavas var pagalmā izveidot vairākas, lai pēc iespējas vairāk putnu varētu tās apmeklēt.

Noderīgi

Informācija par putnu barošanu ziemā (barību, barotavām un sugām, kas tās apmeklē) atrodama LOB interneta vietnē http://www.lob.lv/lv/putnu_barosana_ziema.php
Par barotavu apciemotajiem putniem – arī nepazīstamiem, ar fotogrāfijām noteikšanai, – aicinām ziņot www.dabasdati.lv.
Palīgs barotavu apmeklējošo putnu sugu noteikšanai pieejams http://ej.uz/noteicajs_barotavas.
Par Selgas Bērziņas un Ainara Mankus putnu barošanas pieredzi lasiet žurnāla “Putni dabā” 2013/4 numurā (pieejams arī internetā: <http://putnidaba.lv/drukatie-numuri-2/2013-4/>).

Foto: E. Račinskis

Konkursi

LOB izsludina konkursu par labāko barotavu, kas izgatavota no otrreiz pārstrādājāmām lietām. Lai piedalītos, nepieciešams sagatavot savu barotavu no iepakojuma materiāliem un priekšmetiem, kas savu mūžu nokalpojuši. Gatavā barotava jānofotografē un kopā ar barotavas pieteikuma anketu (pieejama LOB interneta vietnē) jānosūta LOB līdz 2015. gada 28. februārim. Lai noteiktu labāko, tiks vērtēta barotavas funkcionalitāte, dizains un izmantotie materiāli. Žūrijas komisijā darbosies gan ornitologi un putnu vērotāji, gan Latvijas dizaina mākslinieki. Papildu punktus saņems barotavas, kuras tiks izmantotas putnu barošanai. Balvās: dāvanu kartes no Motacilla.lv, bezmaksas ekskursijas, grāmatas, žurnāla “Putni dabā” komplekti u.c. Konkursa nolikumu, noteikumus un citu informāciju meklējiet www.lob.lv!

Autores adrese: daiga@lob.lv

Summary

Winter – time for bird feeding
/Daiga Brakmane/

It is not always necessary to buy a bird feeder. There are several ways to make a practical and useful feeder from different objects around the house: a milk carton, PET bottle or vegetable net. Instructions on how to build bird feeders and maintain them.

Ļoti svarīgi atcerēties!

- Ja iesākta, putnu barošana jāturpina līdz pat pēdējiem sniegiem. Tāpat jāseko līdzi, lai barotavā barība būtu pieejama visu laiku. Brīžos, kad ēdamā nav, putni vairs nemeklē citas barošanās iespējas, bet līdz pēdējam brīdim gaida, kad to papildinās.
- Barotavai vajag izvēlēties vietu, kur kaķi u.c. plēsīgi dzīvnieki netiek klāt. Tieši kaķi ir vieni no lielākajiem apdraudējumiem savvaļas putniem.
- Nekādā gadījumā nedrīkst izlikt barību, kas satur sāli, piparus vai citas garšvielas, jo tās putniem ir bīstamas – pat nāvējošas!
- Putnu “ēdnīcā” jāievēro vairāki tīrības noteikumi: tā ne retāk kā reizi divās nedēļās jāiztīra no barības paliekām un mēsliem, kā arī jāuzmana, lai tā netiktu aizputināta un būtu putniem vienmēr viegli pieejama.

